

De appel valt niet ver van de oom

De invloed van ooms op statusverwerving in Nederland in de 19^e eeuw

Juni 2013

Marius Koops

Rutger Clijnk

Onder begeleiding van:

Antonie Knigge, MSc

Bachelor scriptie Sociologie

Faculteit Sociale Wetenschappen

Universiteit Utrecht

De appel valt niet ver van de oom: de invloed van ooms op statusverwerving in Nederland in de 19^e eeuw

Rutger Clijnk¹ & Marius Koops²

Voorwoord

Wij danken Antonie Knigge voor het leveren van het uitgebreide databestand en de begeleiding gedurende het onderzoek.

Abstract

In dit onderzoek is het verband tussen de beroepsstatus van de oom en de beroepsstatus van zijn neef in de 19^e eeuw van Nederland onderzocht. Er is geen tot weinig bestaande literatuur over intergenerationele sociale mobiliteit in deze tijdsperiode en locatie, waardoor kennis over het heden is gebruikt om een theorie te vormen over het verleden. Met deze theorie proberen we de hoofdvraag te beantwoorden: *had de beroepsstatus van de oom een verband met de beroepsstatus van zijn neef in de 19^e eeuw van Nederland?* Voor dit onderzoek gebruiken we data afkomstig uit het GENLIAS-databestand (versie 2007_03). Dit databestand bevat informatie van huwelijkscertificaten uit de periode van 1812-1922. De belangrijkste resultaten van dit onderzoek zijn ten eerste dat er een direct verband is gevonden tussen de beroepsstatus van de oom en de beroepsstatus van zijn neef in de bestudeerde context. Bovendien geven onze resultaten weer dat sociale interactie tussen de oom en de neef een positief effect had op de invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van zijn neef. Hiernaast is er een positief verband tussen het kapitaalbezit van de oom en de beroepsstatus van zijn neef. Tegen onze verwachtingen in neemt de invloed van de beroepsstatus van een oom met een hogere mate van kapitaal niet af wanneer de geografische afstand toeneemt. Tenslotte lijkt het aantal eigen kinderen van de oom geen effect te hebben op de invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van zijn neef.

Sleutelwoorden: Intergenerationele sociale mobiliteit; beroepsstatus; statusoverdracht; statusverwerving; uitgebreide familie; ooms en neven; 19^e eeuw Nederland.

¹ r.clijnk@students.uu.nl; Studentnummer: 3480747.

² m.b.koops@students.uu.nl; Studentnummer: 3539121.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Theorie	8
2.1. Statusverwerving	8
2.1.1 Huidige kennis over de invloed van de uitgebreide familie op statusverwerving	11
2.2. Effecten op de invloed van de oom op de statusverwerving van zijn neef	13
2.2.1 De mate van sociale interactie tussen oom en neef	13
2.2.2 Het kapitaalbezit van de oom	14
2.2.3 Het aantal eigen kinderen van de oom	16
3. Methodes	17
3.1. Data	17
3.2. Representativiteit	17
3.3. Variabelen	19
3.3.1 Afhankelijke variabele	19
3.3.2 Onafhankelijke variabelen	20
3.3.3 Controlevariabelen	22
3.3.4 Interactievariabelen	23
4. Resultaten	24
4.1. Resultaten hypothese 1	24
4.2. Resultaten hypothese 2	26
4.3. Resultaten hypothese 3	28
4.3.1 Resultaten hypothese 3a	28
4.3.2 Resultaten hypothese 3b	30
4.4. Resultaten hypothese 4	32
5. Conclusie	34
6. Discussie	37
7. Literatuurlijst	39

1. Inleiding

Onderzoek naar sociale mobiliteit raakt aan één van de hoofdvragen van de sociologie: ongelijkheid. Sociale mobiliteit gaat over de kansen van individuen om stappen te maken op de sociale ladder, waarbij mensen kunnen dalen of zakken op deze ladder. Sinds Blau & Duncan in 1962 aanwijzingen vonden dat de ouders van een individu een grote rol spelen bij het statusverwervingsproces van hun kinderen, zijn er talloze empirische onderzoeken geweest die hebben aangetoond dat sociale ‘afkomst’ een belangrijke voorspeller is voor de sociale status van een individu (Ganzeboom, Treiman & Ultee, 1991). Het merendeel van deze empirische onderzoeken naar intergenerationele sociale mobiliteit bestuderen enkel de nucleaire familie om sociale mobiliteit te verklaren. Dit betekent dat er enkel gekeken wordt naar de invloed van ouders op hun kinderen (Blau & Duncan, 1967; Ganzeboom et al, 1991). Recentelijke studies doen echter vermoeden dat dit perspectief niet toereikend genoeg is om de sociale reproductiviteit van families te verklaren (Mare 2011; Chan & Boliver, 2012). De onderzoeken die de nucleaire familie niet voldoende vonden om het statusverwervingsproces in zijn volledigheid te bestuderen, hebben ervoor gekozen om ook de invloed van de uitgebreide familie te bestuderen. Dit perspectief probeert de invloed van de familie niet alleen te verklaren vanuit de invloed van de ouders, maar ook vanuit de invloed van de uitgebreide familie. De uitgebreide familie omvat elk familielid buiten het nucleaire gezin, waardoor ook de invloed van grootvaders, ooms, tantes en neven wordt onderzocht. Door ook buiten de invloed van alleen het nucleaire gezin te zoeken naar invloed op de status van een individu, denkt men een completer beeld te krijgen van het statusverwervingsproces en de invloed van familieleden op dit proces. Een voorbeeld van dit soort onderzoek is het onderzoek van Chan & Boliver (2012), die een direct verband tussen de status van de grootouders en hun kleinkinderen vonden, zelfs als er gecontroleerd werd voor de invloed van de ouders. Dit is één van de voorbeelden van bewijs voor een directe invloed van de beroepsstatus van een lid van de uitgebreide familie op hun familieleden (Allingham, 1967; Beck, 1983; Boliver et al, 2012). Andere onderzoekers hebben echter geen bewijs gevonden voor deze directe invloed (Warren & Hauser, 1997).

De invloed van de rest van de uitgebreide familie op de beroepsstatus van de jongste generatie is dus nog een onduidelijk gebied in de wetenschap. Met dit onderzoek trachten we dan ook meer kennis te vinden naar dit proces. Dit onderzoek zal zich niet beperken door alleen de invloed van het nucleaire gezin te onderzoeken. We zullen onderzoek doen naar de invloed van de uitgebreide familie en ons specifiek richten op het verband van de

beroepsstatus van ooms en de beroepsstatus van hun neef. Dit doen wij, omdat ooms een unieke positie bekleeden binnen de uitgebreide familie. Ooms zijn de broer van de vader of de broer van de moeder. Ooms hebben waarschijnlijk niet alleen een directe invloed op de vader, en dus indirect op hun neef, maar ook beargumenteren we in dit onderzoek dat er sprake is van een directe invloed op hun neef.

De hoofdvraag van ons onderzoek is: had de beroepsstatus van de oom een verband met de beroepsstatus van zijn neef in de 19^e eeuw van Nederland? We onderzoeken dit mogelijke verband dus niet in het heden, maar in het verleden. Het uitgebreide Genlias-databestand, waarover later meer, beschikt over genoeg informatie om dit verband te onderzoeken, evenals vele mogelijke condities die dit verband kunnen beïnvloeden. Hierdoor is het mogelijk om als doel van dit onderzoek niet alleen de vraag te beantwoorden of dit verband bestond, maar ook om erachter te komen hoe dit verband tot stand kwam.

Wat betreft het verband tussen de beroepsstatus van de oom en die van zijn neef, is het misschien opvallend dat we dit verband in het verleden gaan onderzoeken. De motivatie hierachter, is echter dat wij vermoeden dat de familiestructuur toen heel anders was opgebouwd dan in het heden het geval is. Grootouders deelden minder levensjaren met hun kleinkinderen, waardoor grootouders misschien een minder prominente rol toebedeeld kregen in de familie en als gevolg van deze prominente rol hun invloed kleiner was. Hierdoor kan er plaats zijn geweest voor andere familieleden om juist een meer prominente rol binnen de familiestructuur te hebben. Aangezien ooms gemiddeld meer levensjaren deelden met hun neven dan grootouders met hun kleinkinderen, zal de rol van de oom toen groter kunnen zijn dan in het heden het geval is. Dit maakt deze tijdsperiode interessant voor ons onderzoek. Wij zijn er van bewust dat dit ook betekent dat de resultaten niet zijn te generaliseren naar de invloed van ooms in het heden. Er is echter nog zo weinig bekend over de invloed van ooms, dat het verleden een logisch beginpunt is om een volledig beeld te schetsen van de unieke rol die ooms vervullen.

Door de condities te onderzoeken die het verband tussen de beroepsstatus van de oom en die van zijn neef kunnen beïnvloeden, kan het duidelijk worden door welke mechanismen dit verband tot stand kwam. De rol van de oom in het statusverwervingsproces van zijn neef kan op verschillende manieren tot stand zijn gekomen. Ten eerste kan het zo zijn dat de oom via processen van sociale interactie een invloed uitoefende op de beroepsstatus van zijn neef. Door frequente sociale interactie tussen de oom en de neef kan er een sterkere binding tussen de oom en zijn neef gecreëerd worden, dan wanneer er minder sociale interactie zou zijn. Deze sterkere binding vergroot de kans dat de oom een invloed op de statusverwerving van

zijn neef had. Een sterke band maakt het mogelijk voor de oom om een opvoedersrol op zich te nemen, waardoor hij zijn neef normen en waarden kon aanleren of een verwachtingspatroon te scheppen voor zijn neef (Loury, 2006). Nog een manier waardoor de oom de statusverwerving van zijn neef kan hebben beïnvloed is via kapitaalbezit. Een oom met veel niet-humaan kapitaal kan dit overdragen of erven aan zijn neef en kan zijn neef verschaffen van middelen die hij nodig zal hebben om status te kunnen verwerven. Ook zal een oom die eigenaar is van een bedrijf zijn neef een baan kunnen aanbieden in dit bedrijf. Sociale interactie is dus een stuk minder noodzakelijk via dit proces. Ten slotte kan het aantal kinderen dat de oom zelf heeft zijn invloed op de statusverwerving van zijn neef beïnvloeden. Een oom met relatief veel kinderen heeft misschien minder tijd of geld te besteden aan de familie buiten zijn gezin, waardoor zijn invloed kleiner zal zijn.

Het databestand dat we gebruiken voor dit onderzoek komt van Genlias, een grootschalig databestand dat informatie bevat over Nederlandse huwelijkscertificaten, afkomstig uit vijf van de elf provincies in de periode van 1812-1922. Een belangrijk onderdeel van dit databestand is dat de huwelijkscertificaten van de kinderen verbonden zijn aan de huwelijkscertificaten van hun ouders. Door het verbinden van de familieleden kan achterhaald worden welke beroepsstatus elk individu van de verschillende generaties van een familie heeft verworven op het moment van huwen. Met meervoudige regressieanalyses zullen we berekenen wat voor invloed de generaties op elkaar hadden. In deze analyses zullen we ons vooral toelagen op het verband tussen de beroepsstatus van ooms en de beroepsstatus van hun neven.

Ons onderzoek zal pogen de kennis op het gebied van sociale mobiliteit in Nederland te verbreden. Doordat dit specifieke onderzoek nog niet is uitgevoerd en er al weinig bekend is over de invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van hun neven, slaan we met dit onderzoek een nog relatief onbekende weg in. De relevantie van dit onderzoek komt in twee vormen: maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie.

De maatschappelijke relevantie komt voort uit het feit dat we met dit onderzoek inzicht proberen te verkrijgen in het ongelijkheidsprobleem. Als het waar is dat de familie een invloed heeft op de beroepsstatus van een individu, kan dit worden ervaren als oneerlijk. Veel mensen vinden een meritocratie de eerlijkste organisatievorm van een samenleving. Dit is een samenlevingsvorm waarin iedereen evenredig wordt beloond, afhankelijk van zijn of haar prestaties en dus onafhankelijk van factoren waar men zelf geen invloed op uit kan

oefenen (Van Leeuwen et al, 1997). Als factoren als familiekapitaal of sociale klasse een rol spelen bij statusverwerving, kan dit het gevolg hebben dat mensen die niet geschikt zijn voor een functie wel op invloedrijke beroepsposities terechtkomen, enkel door hun voorrangpositie en niet door eigen prestaties. Naast de mogelijkheid dat belangrijke functies niet op de meest efficiënte manier verdeeld worden onder de bevolking en hiermee het potentiële functioneren van de samenleving belemmerd wordt, neem je ook de kans weg voor mensen die deze functie beter hadden kunnen invullen. Deze mensen hebben de kans echter nooit gekregen doordat ze afkomstig zijn uit een lager sociaal milieu of niet de benodigde netwerken tot hun beschikking hadden voor een kans op de functie. Het mes van ongelijke kansen snijdt dus aan twee kanten. Aan de ene kant neem je een individu de kans af om te klimmen op de sociale ladder, waardoor dit individu een functie moet uitvoeren waar hij misschien minder geschikt voor is, terwijl aan de andere kant iemand een belangrijke functie in zijn schoot geworpen krijgt, ondanks dat deze persoon minder geschikt is om deze belangrijke functie uit te voeren.

De wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek komt voort uit het toevoegen van kennis over welke invloed de uitgebreide familie heeft in het statusverwervingsproces, met de nadruk op ooms. Er is een gebrek aan kennis op dit gebied in de sociologie. Elke kennis over dit proces, ook al betreft dit onderzoek de Nederlandse samenleving uit het verleden, zal helpen om meer inzicht in dit proces te vinden, wat weer nieuwe benaderingen tot het ongelijkheidsprobleem kan opleveren. Door de invloed van de uitgebreide familie in de Nederlandse samenleving van de 19e eeuw te bestuderen, kan de deur geopend worden naar historisch-comparatief onderzoek. Dit soort onderzoek kan veranderingen tussen vroeger en het heden waarnemen. Deze kennis kan weer leiden tot een groter inzicht in het statusverwervingsproces van het heden.

2. Theorie

Er is nog weinig bekend over de invloed van de beroepsstatus van ooms op de statusverwerving van hun neven in de 19^e eeuw van Nederland. Dit maakt het lastig om voort te bouwen op bestaande theorieën over deze statusverwerving. In dit onderzoek zullen we bestaande theorieën over de nucleaire en uitgebreide familie op een dergelijke manier interpreteren, dat deze toepasbaar zullen zijn op de invloed die ooms hebben op het proces van de statusverwerving van hun neef. De nucleaire familie of het nucleaire gezin bestaat uit de ouders en hun kinderen. De uitgebreide familie zijn de familieleden buiten het nucleaire gezin, dus bijvoorbeeld tantes, ooms en grootvaders. We beginnen dit hoofdstuk met een paragraaf over wat al bekend is over het statusverwervingsproces. In die paragraaf gaan we vooral in op de invloed van het nucleaire gezin, omdat hiermee de basis is gelegd voor onderzoek naar intergenerationele sociale mobiliteit. Daarna zullen we hierop voortbouwen door de invloed van de uitgebreide familie op de beroepsstatus te belichten. Deze uiteenzetting van bestaande kennis is nodig, omdat we deze theorieën en kennis op een dergelijke manier interpreteren, zodat ze bruikbaar zijn voor ooms in de 19^e eeuw van Nederland. Doordat veel van deze theorieën en kennis gebaseerd zijn op de hedendaagse Amerikaanse maatschappij, zullen we moeten beredeneren waarom ze bruikbaar zijn voor ooms in de 19^e eeuw van Nederland. Het perspectief wat hieruit ontstaat, gebruiken we om toetsbare hypothesen op te stellen over het verband tussen de beroepsstatus van ooms en de beroepsstatus van hun neef, in deze context.

2.1 Statusverwerving

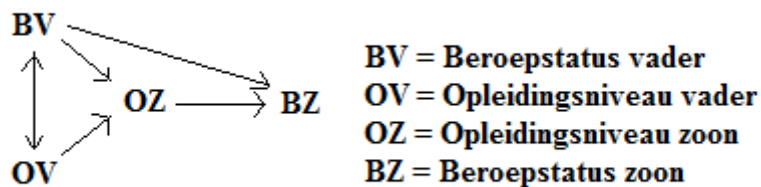
Ouders oefenen invloed uit op het statusverwervingsproces van de kinderen door de overdracht van vormen van kapitaal, zoals financieel, cultureel en (non-)humaan kapitaal (Becker & Tomes, 1979; Blau & Duncan, 1967; Ganzeboom et al, 1989; Warren et al, 1997). We zullen kapitaaloverdracht omschrijven en analyseren hoe dit valt te verbinden aan statusverwerving. Als een kind veel van de eerder benoemde vormen van kapitaal overgedragen krijgt, zal dit een positief effect hebben op zijn statusverwerving. Vanuit economisch perspectief betekent dit dat met het proces van kapitaaloverdracht, de ouders kapitaal “investeren” in een familielid (Becker & Tomes, 1979: 1155). De kinderen kunnen hierdoor een grotere, gelijke of mindere mate van kapitaal overgedragen krijgen dan gemiddeld het geval is in de samenleving. Het verschil van overgedragen kapitaal met het gemiddelde van de samenleving heeft op deze manier invloed op de relatieve status die dit

individu zal vergaren in die samenleving. Met meer overgedragen kapitaal dan gemiddeld is het relatief vergeleken met de rest van de samenleving makkelijker om status op te bouwen. De logica hierachter is heel simpel: met meer kapitaal heb je meer kansen en mogelijkheden om nieuw kapitaal te genereren. Met meer kapitaal tot je beschikking kun je meer investeren om nieuw kapitaal op te bouwen. Ook kan iemand met veel kapitaal meer risico's permitteren met investeringen zonder gelijk al zijn kapitaal te verspelen. Hierbij moet wel worden bedacht dat een hoge mate van kapitaal dus niet gelijk staat aan een hoge status. Kapitaal is echter wel zeer geschikt om status mee te verwerven en geeft hierdoor dus een grotere kans op een hogere status. We zullen voor drie belangrijke vormen van kapitaaloverdracht (financieel, cultureel en (non-)humaan) toelichten hoe deze kunnen leiden tot een hogere status, want voor elke vorm van kapitaal verschilt dit proces.

De rol van financieel kapitaal in het proces van statusverwerving is niet ingewikkeld. Hoe hoger de mate van financieel kapitaalbezit, hoe groter de kans dat er kapitaal bij de volgende generatie terecht komt. Dit verloopt via investeringen, giften of erving, wat de volgende generatie weer nieuwe opties geeft om te investeren en eigen kapitaal op te bouwen. De overdracht van financieel kapitaal is dus een proces dat niet via sociale interactie hoeft te verlopen. Becker en Tomes (1979) stellen dat het inkomen van kinderen beïnvloedt wordt door de markt; het eigen verworven inkomen; giften van de ouders; de bereidheid van ouders om in hun kind(eren) te investeren; en geluk of toeval van de kinderen. Ook Becker en Tomes benadrukken dus het belang van de ouders bij de opbouw van het financieel kapitaal van kinderen. De overdracht van cultureel en sociaal kapitaal is anders, omdat het hier niet gaat om de overdracht van iets tastbaars. Dit verloopt dus vooral via sociale interactie. Cultureel en sociaal kapitaal geven kinderen de benodigde kennis om te functioneren in de samenleving. Ook deze vormen van kapitaal zijn belangrijk bij het verwerven van status, want het functioneren in de samenleving is belangrijk bij het verwerven van status. Het is duidelijk dat kapitaaloverdracht een belangrijke rol speelt bij het proces van statusoverdracht. Mensen met een hogere status hebben waarschijnlijk meer kapitaal om over te dragen op latere generaties. De hogere status indiceert immers dat er een vorm van kapitaal is verkregen. Logischerwijs zullen mensen met een hoge status dus ook een grotere invloed hebben op de status van latere generaties.

Opleidingsniveau speelt ook een rol in het statusverwervingsproces. Door een hoog opleidingsniveau te behalen, krijgen kinderen later de toegang tot beroepen waaraan een hogere beroepsstatus verbonden is. De familie beïnvloedt dit via investeringen in de educatie van het kind of via socialisatieprocessen (Dronkers & de Graaf, 1995).

Blau en Duncan (1967) zijn onder andere bekend geworden door het proces van intergenerationele sociale mobiliteit te onderzoeken. Dit onderzoek heeft geleid tot hun statusverwervingsmodel. Het model is samengesteld vanuit het nucleaire gezin en omschrijft alleen de invloed van de vader op zijn kinderen. Het model is gebaseerd op de Amerikaanse samenleving in het midden van de 20^e eeuw en verklaart het toenemende belang van de eigen prestaties en het afnemende belang van de status van de vader bij de statusverwerving van een kind. Dit doet het model door middel van het in kaart brengen van de overdracht van beroepsstatus van ouders op hun kinderen. De beroepsstatus en het opleidingsniveau van de vader spelen volgens Blau en Duncan (1967) een cruciale rol bij de overdracht van de beroepsstatus op hun zoon (Zie Figuur 1).

Figuur 1 Grafische weergave van het model van Blau en Duncan (1967).

Een nadeel van dit model is dat het gebaseerd is op de Amerikaanse maatschappij rond 1967 en bovendien alleen de invloed van de vader op zijn kinderen in kaart brengt. Dit model past niet precies in ons onderzoek, aangezien ons onderzoek ook vanuit de uitgebreide familie kijkt naar het proces van statusoverdracht binnen de Nederlandse samenleving in de 19^e eeuw. Het is echter een redelijk algemeen model, waardoor het toepasbaar is op verschillende contexten. Zo valt eruit af te leiden dat de beroepsstatus van voorgaande generaties een belangrijke verklarende factor kan zijn voor de beroepsstatus van latere generaties. Deze kennis geeft ons de basis voor ons onderzoek. Als de uitgebreide familie invloed uitoefent op de beroepsstatus van latere generaties via de eigen beroepsstatus, zal ook de oom waarschijnlijk zijn neef beïnvloeden via zijn beroepsstatus.

Een probleem met de beschikbare data is dat we het opleidingsniveau van de onderzoekspopulatie niet kunnen achterhalen. Het opleidingsniveau van eerdere generaties heeft een verband met de verworven beroepsstatus (Breen & Jonsson, 2005). Zoals in Figuur 1 te zien is, dekt het verband tussen de beroepsstatus van de eerdere en latere generaties dus

grotendeels de invloed op statusverwerving, zonder opleidingsniveau te hoeven betrekken in de analyses.

2.1.1 Huidige kennis over de invloed van de uitgebreide familie op statusverwerving

Er is relatief, vergeleken met de kennis over de invloed van het nucleaire gezin, weinig kennis over de invloed van de uitgebreide familie op het statusverwervingsproces. Er is nog minder bekend over hoe deze invloed in het verleden was. Onze theorie berust dus op kennis over samenlevingen uit het nabije verleden en het heden. We interpreteren deze kennis, door te onderbouwen hoe deze te gebruiken is voor de mogelijke invloed van ooms uit de 19^e eeuw van Nederland.

Het merendeel van de studies over de invloed van de uitgebreide familie richt zich op de invloed die grootouders uitoefenen op hun kleinkinderen (Chan & Boliver, 2012; Mare, 2011). In deze onderzoeken worden verschillende mechanismen aangedragen die de invloed van grootouders zouden verklaren. Grootouders hebben een sterke motivatie in het bevorderen van het sociaal economische succes van de kleinkinderen (Chan & Boliver, 2012). Bovendien zijn grootouders met een hoge status in staat om dit succes door te geven aan de kleinkinderen, omdat veel kapitaal duurzaam en direct overdraagbaar is over meerdere generaties (Mare, 2011). In combinatie met de grote kans dat grootouders per definitie eerder zullen sterven dan leden van latere generaties, maakt dat hun kapitaal relatief vaak wordt overgedragen op latere generaties. Daarnaast kunnen grootouders belangrijke rolmodellen zijn in de socialisatie van hun kleinkinderen en dragen ze bij aan de multigenerationele solidariteit en familiecontinuïteit (Bengtson, 2001). Dit betekent dat grootouders een soort “cement” van de familie kunnen vormen, waardoor iedereen in de familie meer begaan is met het lot van een ander familielid. Deze grotere betrokkenheid met elkaars lot stimuleert weer de onderlinge solidariteit, waardoor familieleden elkaar waarschijnlijk meer zullen steunen en meer invloed op elkaar uitoefenen.

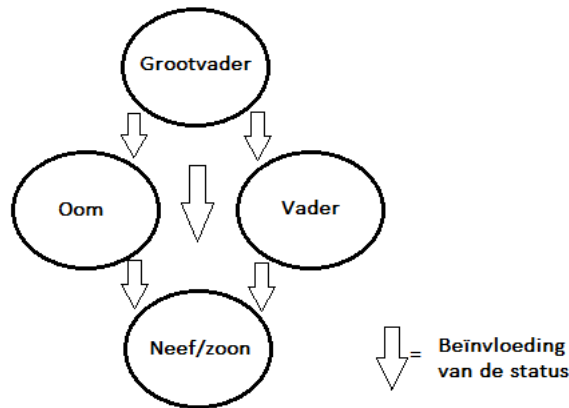
Ondanks het gebrek aan bestaande theorieën over de invloed van ooms op het statusverwervingsproces van hun neef, zijn er dus wel onderzoeken gedaan naar de invloed van grootouders. Wat deze kennis interessant maakt voor ons onderzoek, zijn de onderzoeken die gelijkenissen zien tussen deze verschillende rollen. Bengtson (2001) is één van de onderzoekers die een mogelijk invloed van de ooms op de statusverwerving van hun neef benoemt en de familierol van de oom vergelijkt met die van de grootouders. Loury (2006) maakt een soortgelijke vergelijking en claimt dat grootouders, ooms en tantes een onafhankelijke invloed uitoefenen op de scholing van de jongere verwanten. Loury (2006)

maakt zelfs het punt dat grootouders en ooms een vergelijkbare rol spelen in het statusverwervingsproces, wat ons vermoeden versterkt dat er statusoverdracht plaatsvond tussen de oom en de neef in de 19^e eeuw van Nederland. Dit vermoeden wordt nog meer versterkt door deze context. In de 19^e eeuw van Nederland stierven mensen namelijk eerder dan nu het geval is, waardoor het goed kan zijn dat de rol van grootouders in die tijd minder prominent was in de familie. Er werden simpelweg minder levensjaren gedeeld met de grootouders. Bengtson (2001) maakt het punt dat met meer gedeelde levensjaren met de grootouders, de grootouders belangrijker worden in de familiestructuur. Dit werkt dan hetzelfde als je het omkeert: minder gedeelde levensjaren met de grootouders zal leiden tot een minder belangrijke positie van de grootouders in de familiestructuur. De positie die in het heden door de grootouders wordt bekleed, zal misschien door andere familieleden kunnen zijn ingenomen in het verleden. Het is mogelijk dat ooms deze rol deels innamen en zo een belangrijkere rol hebben kunnen spelen in de familiestructuur dan in het heden het geval is. Het is enkel speculatie en met de beschikbare data kan geen vergelijking worden getrokken, maar deze mogelijk belangrijkere rol kan betekenen dat de oom belangrijker kan zijn geweest in het statusverwervingsproces van de rest van de familie in de 19^e eeuw van Nederland.

Hoe dan ook, als er een vorm van statusoverdracht was tussen ooms en hun neven, zal het aannemelijk zijn dat een oom met een hogere beroepsstatus, meer kapitaal heeft om over te dragen op zijn neef en deze neef hierdoor een hogere beroepsstatus heeft verworven. Dit leidt tot onze volgende (basis)hypothese:

H1: Hoe hoger de beroepsstatus van de oom, hoe hoger de beroepsstatus van zijn neef.

Een model als dat van Blau en Duncan (1967) is niet toereikend genoeg om de invloed van ooms op de statusverwerving van hun neef te analyseren. Hun model is alleen gericht op een verklaring voor statusoverdracht via de ouders. Voor ons onderzoek naar ooms is het cruciaal om drie generaties mee te nemen in de analyse en onze data laat dit toe. Het belang van het analyseren van meerdere generaties wordt verklaard door het feit dat de status van de oom beïnvloedt wordt door zijn vader en dus indirect ook de neef. Hiernaast wordt de neef van de oom ook nog direct beïnvloedt door zijn vader en grootvader. Door voor al deze invloeden te controleren kan de invloed van de oom op zijn neef gemeten worden. Hierbij wordt een methode gebruikt die controleert voor de invloed van andere familieleden, waardoor de invloed van de oom wordt blootgelegd (Mare, 2011).

Figuur 2, Voorbeeld van een multigenerationeel statusoverdracht-model

2.2 Effecten op de invloed van de oom op de statusverwerving van zijn neef

Als er een invloed bestond van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van zijn neef, zal deze invloed afhankelijk zijn geweest van verschillende factoren. In deze paragraaf gaan we in op mogelijke effecten die de invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van zijn neef kunnen hebben beïnvloedt. Deze effecten kunnen worden veroorzaakt door factoren als de sociale interactie tussen de oom en zijn neef, het kapitaalbezit van de oom en het aantal eigen kinderen van de oom. Om deze factoren en hun mogelijke effecten op de invloed van de oom nader toe te lichten, wijden we aan deze drie factoren een eigen paragraaf die we telkens beëindigen met een bijpassende hypothese.

2.2.1 De mate van sociale interactie tussen oom en neef

Wij denken dat de invloed van de beroepsstatus van de oom op de statusverwerving van de neef deels valt te verklaren door de mate van sociale interactie tussen de oom en zijn neef. Hoe meer sociale interactie plaatsvond tussen de oom en de neef, hoe meer mogelijkheden er waren om een binding tussen de oom en zijn neef te laten ontstaan. Deze sterkere band vergroot de kans op statusoverdracht tussen de oom en zijn neef. Naast de sterkere binding die ontstaat door frequente sociale interactie tussen de oom en zijn neef, geeft frequente sociale interactie meer mogelijkheden voor de oom om giften of andere soorten kapitaal over te dragen aan zijn neef. Een voorbeeld van dit soort kapitaal is cultureel kapitaal. De oom draagt cultureel kapitaal over op zijn neef door een opvoedersrol aan te nemen. In deze rol leert de oom zijn neef normen aan, helpt de neef een identiteit te creëren en stelt een verwachtingspatroon op voor zijn neef (Loury, 2006). Frequente sociale interactie kan dus leiden tot een grotere kans op statusoverdracht. De invloed via sociale interactie zal

vanzelfsprekend moeilijker kunnen plaatsvinden als de oom en zijn neef zo ver weg van elkaar wonen dat er nauwelijks sociale interactie kan plaatsvinden. Een grotere geografische afstand tussen de oom en zijn neef, zal de oom en zijn neef meer obstakels geven om onderling contact te onderhouden. Een grotere geografische afstand betekent een langere reistijd, waardoor sociaal contact moeilijker maakt en dit geldt nog meer voor de 19^e eeuw. In deze periode waren vervoersmiddelen en telecommunicatie vanzelfsprekend nog veel minder ontwikkeld. Hierdoor zal het voor de oom lastiger worden om deze opvoedersrol aan te nemen voor zijn neef of om giften over te dragen aan zijn neef. Samenvattend zal een relatief grote geografische afstand tussen de oom en zijn neef het proces van kapitaaloverdracht verstoren, waardoor de oom minder invloed zal hebben op de statusverwerving van zijn neef. Dit leidt tot de tweede hypothese van ons onderzoek:

H2: Hoe groter de geografische afstand is tussen een oom en zijn neef, hoe lager de invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van zijn neef is.

2.2.2 Het kapitaalbezit van de oom

Kapitaalbezit kan onderscheiden worden in twee globale vormen: humaan kapitaalbezit en non-humaan kapitaalbezit (Mare, 2011). Humaan kapitaal is een begrip om het aantal kennis en vaardigheden die iemand tot zijn beschikking heeft te omschrijven (Becker, 1994). Humaan kapitaal wordt overgedragen via processen van sociale interactie, zoals we die hebben omschreven in de vorige paragraaf. Deze paragraaf gaat echter over de overdracht van non-humaan kapitaal.

Non-humaan kapitaal is niet zo abstract als humaan kapitaal, in de zin dat het tastbaar kapitaal is. Een andere naam voor non-humaan kapitaal is dan ook fysiek kapitaal. Non-humaan kapitaal omschrijft productiefactoren als fabrieken, machines, land en geld. In de context van dit onderzoek zijn dit factoren die een rol kunnen spelen bij statusoverdracht. Als voorbeeld geven we een scenario waarin een neef van zijn oom een fabriek erft. Dit specifieke scenario zal niet vaak voorkomen, maar het dient puur ter illustratie welke rol de overdracht van non-humaan kapitaal kan spelen in het proces van statusverwerving. Bij het erven van de fabriek zal het non-humaan kapitaal van de neef toenemen en zal hij meer middelen tot zijn beschikking hebben om status te verwerven, dan wanneer hij geen fabriek zou erven. Doordat de oom een fabriek heeft geërfd aan zijn neef, is de kans groter dat de neef status zal verwerven dan wanneer hij geen fabriek zou erven. Hij krijgt immers de kans om een succesvol bedrijf op te bouwen, een kans die hij anders misschien niet had gekregen.

Dit zal dus waarschijnlijk leiden tot een hogere beroepsstatus van de neef.

Non-humaan kapitaal heeft meer kans om over generaties te worden overgedragen dan humaan kapitaal. Dit komt door het feit dat non-humaan kapitaal ook nog kan worden overgedragen als degene in het bezit van het non-humaan kapitaal sterft. Zelfs als de ontvanger van het erfgoed geen adequaat gebruik maakt van dit kapitaal, dus het kapitaal niet omzet in status, kan het ongebruikte kapitaal nog een keer worden overgedragen. Dit maakt het geschikt voor overdracht tussen oom en neef. Non-humaan kapitaal onderscheidt zich hierin van humaan kapitaal, omdat non-humaan kapitaal duurzamer is (Mare, 2011).

In dit onderzoek zal worden geanalyseerd of een oom eigenaar is of in een vennootschap werkt. Aan de hand van deze criteria wordt bepaald of de oom relatief veel kapitaal bezit. Doordat met deze manier van meten geen continue variabele geconstrueerd kan worden en dit ook niet mogelijk is met de beschikbare data, richten hypothesen 3a en 3b zich op het verband tussen de beroepsstatus van de neef en bezit van een bepaalde mate kapitaal van zijn oom, in plaats van op een continue mate van kapitaal en de interactie met de invloed van beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van zijn neef.

Hieruit volgt de eerste hypothese over het kapitaalbezit van de oom op de beroepsstatus van zijn neef:

H3a: Hoe meer kapitaal een oom bezit, hoe hoger de beroepsstatus van zijn neef is.

De tweede hypothese betreft de geografische afstand in dit proces. Wij verwachten dat hoe meer kapitaal een oom bezit, hoe minder de beroepsstatus van zijn neef daalt, naarmate de afstand tussen de oom en neef groter wordt. Dit impliceert dat een oom die over kapitaal beschikt, zijn invloed minder ziet afnemen als de geografische afstand toeneemt. Een voorbeeld is een oom die een hotel bezit in Friesland met een neef in Utrecht. Ondanks dat zijn neef in Utrecht woont en er waarschijnlijk geen frequente sociale interactie plaatsvindt tussen beiden, kan de oom invloed uitoefenen op de beroepsstatus van de neef. Door middel van zijn kapitaalbezit, zijn hotel, kan hij zijn neef een baan aanbieden in dit hotel. Zo zal de beroepsstatus van de neef veranderen. Dit leidt tot de volgende hypothese:

H3b: Hoe meer kapitaal een oom bezit, hoe minder de invloed van zijn beroepsstatus op de beroepsstatus van zijn neef daalt, naarmate de geografische afstand tussen de oom en neef groter wordt.

2.2.3 Het aantal eigen kinderen van de oom

De laatste factor in ons onderzoek die de invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van de neef kan veranderen, is het aantal eigen kinderen van de oom. Dronkers & de Graaf (1995) stellen dat de financiële situatie van ouders geen grote rol meer zal spelen in de huidige maatschappij bij statusoverdracht. Ze beredeneren dat dit komt door verschillende ontwikkelingen, zoals de kinderbijslag, studiefinanciering en de afname van het gemiddelde kindertal. Dit zou ertoe leiden dat ouders aan de ene kant over meer kapitaal beschikken dan vroeger en aan de andere kant hun kapitaal over minder kinderen hoeven te verdelen dan vroeger. Dit impliceert dus dat er meer kapitaal beschikbaar is voor de kinderen, wat over minder kinderen verdeeld hoeft te worden. Hetzelfde geldt in dit geval voor ooms en hun neven. Ooms hebben in het heden, volgens dezelfde logica, dan ook minder eigen kinderen en neven dan vroeger het geval was. Ons onderzoek gaat echter over de Nederlandse samenleving in de 19^e eeuw en in deze periode was er nog nauwelijks sprake van een verzorgingsstaat in de huidige vorm. Wij vermoeden dat de afgenomen relevantie van de financiële situatie van de ouders en het lagere kindertal nog niet van toepassing is op de families die wij onderzoeken. De financiële situatie was dus wel relevant in deze context. In de Nederlandse samenleving van de 19^e eeuw, hadden ooms dus waarschijnlijk ook meer zonen en neven om hun kapitaal over te verdelen. Dit zal een obstakel kunnen zijn geweest voor de oom, om invloed te hebben op zijn neef. Als een oom echter geen of weinig kinderen had, zal dit een minder groot probleem kunnen zijn geweest bij zijn invloed op de statusverwerving van zijn neef. Ooms met relatief weinig kinderen zullen waarschijnlijk meer kapitaal en tijd hebben kunnen besteden aan de familie buiten hun gezin, dan ooms met relatief veel kinderen. Bovendien zou het zo kunnen zijn dat ooms met relatief weinig kinderen, voor het gebrek aan kinderen gaan compenseren door meer tijd met hun neven door te brengen. De sociale interactie die uit dit compenseergedrag ontstaat, zal als gevolg een grotere invloed op de beroepsstatus van zijn neef hebben, volgens dezelfde mechanismen als bij hypothese 2. Onze hypothese luidt als volgt:

H4: Hoe meer eigen kinderen een oom heeft, hoe lager de invloed van zijn beroepsstatus op de beroepsstatus van zijn neef is.

3. Methoden

3.1 Data

Voor dit onderzoek gebruiken we data afkomstig uit het GENLIAS-databestand (versie 2007_03). Dit databestand bevat informatie van huwelijkscertificaten uit de periode van 1812-1922. De huwelijkscertificaten bevatten informatie, bestaande uit: de datum en plaats van het huwelijk; de naam van de gehuwde, de geboorteplaats en het beroep van de bruidegom en de bruid; en de namen en beroepen van de ouders van de twee gehuwden. De huwelijkscertificaten die uiteindelijk gebruikt zijn om het databestand op te bouwen, komen uit 5 provincies van Nederland. De huwelijkscertificaten zijn stuk voor stuk gekoppeld aan het huwelijkscertificaat van de ouders. Door de huwelijkscertificaten te koppelen waarin een persoon als zoon vermeldt staat met het huwelijkscertificaat waarin deze zelfde persoon vermeldt staat als vader te koppelen is een bestand van drie generaties opgebouwd. Door middel van dit databestand worden we in staat gesteld om een totaal van 178,908 ooms te analyseren. Hiervan zijn 98,166 de oudst geboren, 55,301 op één na oudst geboren en 25,441 de op twee na oudst geboren oom. Er is voor gekozen om de oudste drie ooms te analyseren. Het koppelen van de huwelijkscertificaten is gedaan op basis van achternamen van de ouders en kinderen. Deze certificaten komen uit een specifieke tijdsperiode, zodat er geen koppelingen zijn gemaakt met mensen die geen familie kunnen zijn. Het koppelen is alleen gedaan met huwelijkscertificaten afkomstig uit de provincies van Groningen, Limburg, Zeeland, Overijssel en Gelderland. We onderzoeken dus alleen bruidegoms die in één van deze provincies getrouwd zijn en van wie de vader en zijn vader ook getrouwd zijn in één van deze provincies.

3.2 Representativiteit

De data gaat alleen over mensen die ooit getrouwd zijn. De kans dat mensen trouwden was waarschijnlijk niet een willekeurig. Je zou kunnen beargumenteren dat mensen met een hogere status eerder trouwden dan mensen met een lagere status. Dit kan komen doordat mensen met een hogere status aantrekkelijker zijn om te huwen, omdat huwen met iemand met een hogere status een positief effect heeft op de eigen status. Ook kan het zo zijn dat mensen met een hogere status effectiever waren in het vinden van een partner, doordat mensen met een hogere status wellicht ook meer sociaal kapitaal hebben en aantrekkelijker zijn om te huwen (Kalmijn, 1998). Wij vermoeden echter dat onze data nog steeds bruikbaar is voor de samenleving in Nederland in de 19^e eeuw, omdat toentertijd bijna iedereen huwde.

Het percentage mannen en vrouwen dat ooit getrouwd is, van iedereen die tussen 1800 en 1885 geboren is, lag redelijk stabiel, met een percentage van 87-88% onder de mannen en 85-86% onder de vrouwen. Later begon dit percentage zelfs te stijgen voor beide groepen, want voor de mannen en vrouwen die aan het begin van de 20^e eeuw werden geboren steeg dit percentage zelfs tot 90% of hoger (Van Poppel, 1992: 21). Dat mensen met een relatief hoge status waarschijnlijk effectiever waren in het vinden van een partner en dat mensen met een hoge beroepsstatus aantrekkelijker zijn om te huwen, betekent wel dat de geanalyseerde beroeps-statussen waarschijnlijk wat hoger uitvallen dan het geval zou zijn bij een meer representatieve onderzoekspopulatie.

Nog een groep die we niet observeren zijn de mensen die naar een andere provincie zijn verhuisd tijdens hun leven. Dit is echter een kleine groep. Onderzoek toont aan dat slechts 8% procent van de Nederlandse bevolking in 1849 en 13% van de Nederlandse bevolking in 1899 in een andere provincie woonde dan waar men was geboren (Knippenberg & De Pater, 2002). Het is moeilijk te interpreteren wat verhuizen betekent voor de representativiteit. Aan de ene kant zijn mensen met een hogere status eerder in staat om te verhuizen, omdat zij dit waarschijnlijk makkelijker kunnen bekostigen. Aan de andere kant kan men ook verwachten dat mensen met een lagere status eerder gemotiveerd zullen zijn om te verhuizen om arbeidsredenen.

3.3 Variabelen

Tabel 1, Beschrijvende statistieken

Afhankelijke/Onafhankelijke variabelen	N	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Std. Deviatie
Beroepsstatus neef	244.841	10,60	99,00	47,459	12,538
Beroepsstatus oom 1	98.166	10,60	99,00	46,409	10,001
Beroepsstatus oom 2	55.301	10,60	99,00	46,398	10,013
Beroepsstatus oom 3	25.441	10,60	99,00	46,643	10,096
Geografische afstand oom 1 en neef^a	180.393	,00	6,29	1,552	1,470
Geografische afstand oom 2 en neef^a	104.489	,00	6,30	1,564	1,460
Geografische afstand oom 3 en neef^a	49.385	,00	6,27	1,581	1,450
Kapitaal oom 1^b	244.366	,00	1	,023	,150
Kapitaal oom 2^b	246.187	,00	1	,014	,119
Kapitaal oom 3^b	247.470	,00	1	,006	,080
Aantal eigen kinderen oom 1	128.004	1	14	3,03	1,906
Aantal eigen kinderen oom 2	71.127	1	14	3,00	1,899
Aantal eigen kinderen oom 3	32.293	1	14	3,01	1,928
Controlevariabelen					
Aantal broers en zussen^c	248.428	-2,89	10,11	,000	2,062
Leeftijd tijdens huwelijk^c	248.428	-10,76	45,24	,000	4,925
Aantal ooms en tantes^c	248.428	-2,99	11,01	,000	2,047
Kapitaal vader	200.358	0	1	,30	,458
Kapitaal grootvader	189.772	0	1	,32	,468
Beroepsstatus vader	167.149	10,60	99,00	46,849	10,820
Beroepsstatus grootvader	155.934	10,60	99,00	45,544	9,943

x^a= Logaritmische normale verdeling

x^b= Categorische variabele

x^c= Gecentreerde variabele

3.3.1 Afhankelijke variabele

Dit onderzoek kent maar één afhankelijke variabele en dat is de status van de jongste generatie mannen. Het doel van dit onderzoek is vaststellen wat de invloed van de beroepsstatus van de oom is op die van zijn neef en deze afhankelijke variabele is de enige die noodzakelijk is om dit te onderzoeken. De generatie van de neef van de oom, is de jongste mannengeneratie van de familie en door de beroepsstatus van deze generatie te achterhalen, kan de beroepsstatus van de neef vastgesteld worden. De status van de neef is evenals alle andere statussen gecodeerd door beroepen te classificeren met HISCO en vervolgens geordend op schaal met de HISCAM-statusschaal (Van Leeuwen et al, 2002). De status van de neef kent een gemiddelde van 47,46 op de HISCAM-schaal en een standaardafwijking van 12,54 (Tabel 1). De statusschaal heeft een minimum van 10,60 en een maximum van 99,00.

3.3.2 Onafhankelijke variabelen

De onafhankelijke variabelen waarmee we meten zijn: de status van oom; de geografische afstand tussen oom en neef (in kilometers en logaritmisches verdeeld); het kapitaalbezit van de oom; en het aantal eigen kinderen van de oom. Voor elke onafhankelijke variabele geldt dat we de score van de oudste drie ooms in aparte variabelen gebruiken in de analyses. Dit betekent dat we voor elke onafhankelijke variabele drie verschillende variabelen gebruiken. Wij hebben voor deze methode gekozen, in plaats van de gemiddelde status van alle ooms van de neef, zodat we een nauwkeuriger beeld krijgen van wat de invloed is per oom. Door het gemiddelde te gebruiken van elke oom creëer je een kunstmatige situatie waarin iedereen beïnvloed wordt door één statusscore van de ooms. Wij zijn van mening dat door de ooms apart te bestuderen we een realistischere schets van de mechanismen van het statusverwervingsproces tot stand kunnen brengen. De beroepsstatus van de populatie is vastgesteld door de beroepen te coderen met de Historical International Standard Classification (Van Leeuwen, Maas & Miles, 2002) en deze beroepscode te verbinden aan de statusschaal HISCAM (Lambert et al, 2013). Hieronder volgt een korte toelichting van de onafhankelijke variabelen.

Status oom - De beroepsstatus van de drie oudste ooms is geconstrueerd aan de hand van wat de oom zelf heeft opgegeven als zijn beroep, tijdens het moment van huwen. Ook wordt het beroep dat zijn zoon heeft opgegeven als het beroep van zijn vader gebruikt. Deze twee beroepen vertegenwoordigen elk een HISCAM-score, waarvan het gemiddelde is gebruikt. Evenals de status van de neef, is dus ook de status van de oom geordend volgens de HISCAM-schaal. Het aantal ooms waarvan de we de beroepsstatus analyseren ligt op 178,908.

Geografische afstand tussen oom en neef - De geografische afstand tussen de oom en zijn neef is geconstrueerd door het verschil in het aantal kilometers tussen de huwelijksplaats van de oom en de huwelijksplaats van de neef te berekenen. Om de verdeling minder scheef te maken hebben we de natuurlijke logaritmische schaal van de verdeling van de geografische afstand tussen de oom en zijn neef gebruikt in onze analyses.

Kapitaalbezit oom - Aangezien de beschikbare data geen informatie bevat over het kapitaalbezit van de respondenten is er een zijweg nodig om dit te kunnen analyseren. Om het kapitaalbezit vast te stellen zijn beroepen uitgezocht die het aannemelijk maken dat de oom kapitaal in zijn bezit had. Dit is gedaan door gebruik te maken van de beroepscoderingen van de Historical International Standard Classification (Van Leeuwen, Maas en Miles, 2002). Bij het uitzoeken van de beroepen was een vorm van eigenaarschap een belangrijke voorwaarde. Zo zijn er twee beroepsgroepen te onderscheiden. De eerste beroepsgroep zijn ondernemers die werkzaam zijn in de groothandel of detailhandel en dit zelfstandig of in vennootschap doen. Voorbeelden van dit soort beroepen zijn groothandelaars, drogisten en juweliërs. De tweede beroepsgroep zijn ondernemers die werkzaam zijn in de catering en horeca en dit zelfstandig of in vennootschap doen. Voorbeelden van dit soort beroepen zijn hotelhouders, caféhouders en logementhouders.

Doordat het kapitaalbezit een categorische variabele betreft en geen continue variabele zal geen interactievariabele om de interactie met de beroepsstatus van de oom te construeren. Het gevonden verband is dus een direct verband tussen de mate van kapitaal van de oom en de beroepsstatus van de neef.

Aantal kinderen oom - Het aantal kinderen van de oom is geconstrueerd met informatie afkomstig van de huwelijkslicenties. Het aantal kinderen van de oudste oom kent een gemiddelde van 3,03 een standaardafwijking van 1,971 (zie Tabel 1). Het grootste aantal kinderen van een oom is 14 en het minimum is 1. Een minimum van 1 oogt vreemd aangezien er natuurlijk ooms zijn zonder kinderen. Door de koppelingsprocedure zijn deze als missing in de data aangegeven. Ooms zonder kinderen worden dus niet geanalyseerd.

3.3.3 Controlevariabelen

We zullen controleren met de volgende variabelen: het aantal broers en zussen van de neef; de leeftijd van de neef tijdens het huwelijk; het aantal ooms en tantes van de neef; de beroepsstatus van de vader; de beroepsstatus van de grootvader; het kapitaalbezit van de vader; en het kapitaalbezit van de grootvader.

Het aantal broers en zussen - We controleren voor het aantal broers en zussen, omdat dit invloed kan hebben op de beroepsstatus. Mensen met minder kinderen, zullen minder kapitaal in hun kinderen hoeven investeren, waardoor een kind zonder broers of zussen een hogere status kan opbouwen, dan een kind met broers en zussen. Bovendien beïnvloeden broers en zussen elkaar, omdat ze samen opgroeien en van elkaar leren.

De leeftijd tijdens het huwelijk - We controleren voor de leeftijd tijdens het huwelijk, omdat dit het meetmoment is. Leeftijd kan een invloed op de beroepsstatus hebben. Jongere mensen zullen minder kans hebben op een hoge beroepsstatus dan oudere mensen, omdat ze nog aan het begin zijn van hun carrière. De leeftijd op het moment van huwen is gemeten met de geboortedatum en de huwelijksdatum.

Het aantal ooms en tantes - We controleren voor het aantal ooms en tantes, omdat deze de beroepsstatus kunnen beïnvloeden. Een neef met meer ooms en tantes zou meer kans kunnen hebben op een hogere beroepsstatus, omdat deze meer familie heeft die hem kunnen steunen of begeleiden. De variabele is geconstrueerd met de eerder benoemde koppelingsprocedure.

Beroepsstatus vader - Er wordt gecontroleerd voor de beroepsstatus van de vader van de neef, omdat deze een sterke invloed heeft op de status en beroepsstatus van zijn zoon (Blau & Duncan, 1967). De beroepsstatus van de vader is geconstrueerd aan de hand van wat de vader zelf heeft opgegeven als zijn beroep tijdens het moment van huwen en wat zijn zoon heeft opgegeven als beroep van zijn vader. Deze twee opgegeven beroepen vertegenwoordigen elk een HISCAM-score, waarvan het gemiddelde is gebruikt.

Beroepsstatus grootvader - Er wordt gecontroleerd voor de beroepsstatus van de grootvader van de neef, omdat deze invloed heeft op de status en beroepsstatus van zijn zoon. De beroepsstatus van de grootvader is geconstrueerd aan de hand van wat de grootvader zelf heeft opgegeven als zijn beroep tijdens het moment van huwen en wat zijn zoon heeft

opgegeven als beroep van zijn vader. Deze twee opgegeven beroepen vertegenwoordigen elk een HISCAM-score, waarvan het gemiddelde is gebruikt.

Kapitaalbezit vader - Het kapitaalbezit van de vader wordt geoperationaliseerd aan de hand van of hij een boer was of niet. Boeren hebben hoogstwaarschijnlijk kapitaal, in de vorm van land. Het beroep van de vader wordt vastgesteld aan de hand van wat hij als beroep heeft opgegeven tijdens het huwen. Ook heeft zijn zoon het beroep van zijn vader opgegeven. Deze informatie wordt pas aangenomen voor waar, als de vader zelf zijn beroep heeft opgegeven of als meer dan de helft van zijn kinderen hetzelfde hebben opgegeven.

Kapitaalbezit grootvader - Het kapitaalbezit van de grootvader wordt geoperationaliseerd aan de hand van of hij een boer was of niet. Boeren hebben hoogstwaarschijnlijk kapitaal, in de vorm van land. Het beroep van de grootvader wordt vastgesteld aan de hand van wat hij als beroep heeft opgegeven tijdens het huwen. Ook heeft zijn zoon het beroep van zijn vader opgegeven. Deze informatie wordt pas aangenomen voor waar, als de grootvader zelf zijn beroep heeft opgegeven en als meer dan de helft van zijn kinderen hetzelfde hebben opgegeven.

3.3.4 Interactievariabelen

Voor hypothese 2, 3b en 4 hebben we interactievariabelen moeten construeren. Bij elke van deze hypothese is er voor de drie ooms steeds een aparte interactievariabele aangemaakt.

Voor hypothese 2 is een interactievariabele geconstrueerd om de interactie tussen de geografische afstand en de beroepsstatus van de oom en de invloed van deze interactie op beroepsstatus van zijn neef te meten. Voor hypothese 3b is een 3-voudig interactievariabele gemaakt met de variabelen van de beroepsstatus van de oom; de geografische afstand tussen de oom en zijn neef; en het kapitaalbezit van de oom. Voor hypothese 4 is een interactievariabele gemaakt om de interactie tussen het aantal eigen kinderen van de oom en zijn beroepsstatus op de invloed op de beroepsstatus van zijn neef te meten

4. Resultaten

Voor de data-analyse is gebruik gemaakt van meervoudige lineaire regressie analyses. De hypothesen zullen steeds worden getoetst door de drie oudste ooms van de neef apart te analyseren. Elke hypothese wordt ingeleid met een herhaling van de getoetste hypothese. Vervolgens worden de resultaten besproken en op de pagina daarna volgt een tabel met de onderzoeksresultaten van de betreffende resultaten.

4.1 Resultaten hypothese 1

Hypothese 1 is: hoe hoger de beroepsstatus van de oom, hoe hoger de beroepsstatus van zijn neef. Deze hypothese kijkt naar een mogelijk verband tussen de beroepsstatus van de oom en de beroepsstatus van zijn neef. Dit is onze basishypothese. Doordat we hebben besloten om de oudste drie ooms apart te analyseren, hebben we de regressieanalyse vanzelfsprekend driemaal uitgevoerd, voor elke oom één keer.

De metingen vinden een verband tussen de beroepsstatus van oom 1 en die van zijn neef ($B=,121$; $p\leq,000$). Het gaat om een significant en positief verband, wat overeenkomt met onze hypothese. Dit impliceert dat als de HISCAM-score van de oom met 10 punten stijgt, de HISCAM-score van de neef gemiddeld met 1,21 punten stijgt. De verklaarde variantie (R_2) van het model met de controlevariabelen is ,320 dus 32%. De beroepsstatus van de neef wordt volgens onze data voor 0,112 dus 11,2%, door de beroepsstatus van oom 1 verklaard. Om een beter beeld krijgen wat dit betekent: de status van de vader verklaart in ongeveer hetzelfde model 29,2% van de variantie van de beroepsstatus van de neef.

Bij de metingen naar het verband tussen de beroepsstatus van oom 2 en zijn neef, vinden we wederom een positief significant verband ($B=,112$; $p\leq,000$). De verklaarde variantie van dit verband is ,109. De beroepsstatus van de neef wordt volgens onze data dus voor 10,9% door de beroepsstatus van oom 2 verklaard.

Ten slotte vinden we bij het meten van het verband tussen de beroepsstatus van oom 3 en zijn neef ook een significant positief verband ($B=,106$; $p\leq,000$). De verklaarde variantie ligt iets lager dan bij de andere twee ooms, namelijk 0,100. De beroepsstatus van de neef wordt volgens onze data dus voor 10% door de beroepsstatus van oom 3 verklaard. De resultaten bevestigen hypothese 1. Hoe hoger de beroepsstatus van een oom, hoe hoger de beroepsstatus van zijn neef.

Tabel 2, Hypothese 1

	B (Oom 1)	Std. Deviatie	B (Oom 2)	Std. Deviatie	B (Oom 3)	Std. Deviatie
Constante	12,430***	,282	12,229***	,375	11,454***	,568
Beroepsstatus Oom	,121***	,005	,112***	,007	,106***	,010
Aantal broers en zussen	-,453***	,022	-,424***	,029	-,377***	,041
Leeftijd bij het trouwen	,221***	,012	,228***	,015	,212***	,022
Aantal ooms en tantes	-,054*	,024	-,075*	,034	-,117*	,052
Kapitaalbezit vader	-2,061***	,124	-1,953***	,164	-2,289***	,234
Kapitaalbezit grootvader	-,681***	,126	-,645***	,167	-,514*	,240
Beroepsstatus vader	,503***	,005	,514***	,007	,545***	,010
Beroepsstatus grootvader	,141***	,006	,139***	,008	,136***	,012
R-kwadraat	,320		,325		,336	
Verklaarde variantie	32,0%		32,5%		33,6%	
R-kwadraat zonder controlevariabel en	,112		,109		,100	
Verklaarde variantie zonder controlevariabel en	11,2%		10,9%		10,0%	

***= $p \leq 0,000$; **= $p \leq 0,005$; *= $p \leq 0,05$

4.2 Resultaten hypothese 2

Hypothese 2 luidt: hoe groter de geografische afstand is tussen een oom en zijn neef, hoe lager de invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van zijn neef is. Met deze hypothese willen we meten wat voor effect de geografische afstand tussen de oom en zijn neef heeft op de positieve invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van zijn neef, die gevonden is bij hypothese 1. We verwachten dat naarmate de geografische afstand tussen de oom en zijn neef toeneemt, deze invloed daalt.

De metingen voor oom 1 vinden een negatief significant verband voor het interactievariabele tussen de beroepsstatus van de oom met de geografische afstand tussen de oom en zijn neef ($B=-,011$; $p\leq,000$). Dit betekent dat de invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van zijn neef gemiddeld afneemt met 0,11 punten als de geografische afstand met 10 punten toeneemt. De verklaarde variantie is 12,4% en het verschil met de verklaarde variantie met de gevonden verklaarde variantie bij hypothese 1 voor oom 1 (11,2%) is 1,2%. Er wordt maar 1,2% van de invloed van de oom verklaard door de geografische afstand. De verklarende kracht van het model is dus zwak.

Ook bij oom 2 is een negatief significant verband gevonden voor het interactievariabele ($B=-,011$; $p\leq,05$). De verklaarde variantie bedraagt 12,1% en het verschil met de verklaarde variantie voor oom 2 met de gevonden verklaarde variantie bij hypothese 1 (10,9%) is 1,2%. Het effect en de toegenomen verklaarde variantie is dus vergelijkbaar met de resultaten van de analyse van oom 1.

Ten slotte is ook bij oom 3 een negatief significant verband gevonden voor het interactievariabele ($B=-,013$; $p\leq,05$). De verklaarde variantie bedraagt 11,5% en het verschil met de verklaarde variantie voor oom 3 met de gevonden verklaarde variantie bij hypothese 1 (10%) is 1,5%. Wederom zijn deze waarden vergelijkbaar met de eerder besproken waarden van oom 1 en oom 2.

De resultaten bevestigen de hypothese. Hoe groter de geografische afstand is tussen een oom en zijn neef, hoe lager de invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van de neef is.

Tabel 3, Hypothese 2

	B (Oom 1)	Std. Deviatie	B (Oom 2)	Std. Deviatie	B (Oom 3)	Std. Deviatie
Constante	11,221***	,364	10,941***	,480	10,172***	,729
Interactievariabele (beroepsstatus oom x geo. afstand)	-,011***	,003	-,011*	,004	-,013*	,006
Beroepsstatus oom	,135***	,007	,128***	,009	,123***	,014
Geografische afstand tussen oom en neef	1,073***	,147	1,083***	,194	1,206***	,300
Aantal broers en zussen	-,442***	,022	-,414***	,029	-,366***	,041
Leeftijd bij het trouwen	,210***	,012	,217***	,015	,200***	,022
Aantal ooms en tantes	-,069**	,024	-,090*	,034	-,139*	,052
Kapitaalbezit vader	-1,928***	,124	-1,811***	,164	-2,155***	,234
Kapitaalbezit grootvader	-,680***	,125	-,653***	,166	-,579*	,239
Beroepsstatus vader	,496***	,005	,507***	,007	,537***	,010
Beroepsstatus grootvader	,141***	,006	,141***	,008	,137***	,011
R-kwadraat	,325		,330		,341	
Verklaarde variantie	32,5%		33,0%		34,1%	
R-kwadraat zonder controlevariabelen	,124		,121		,115	
Verklaarde variantie zonder controlevariabelen	12,4%		12,1%		11,5%	

***= $p \leq 000$; **= $p \leq 005$; *= $p \leq 05$

4.3 Resultaten hypothese 3

Met deze hypothese hebben we geprobeerd om een verband te vinden tussen de mate van kapitaal van een oom en de beroepsstatus van zijn neef. Ook onderzoeken wij of de invloed van de beroepsstatus van een oom met relatief veel kapitaal op de beroepsstatus van zijn neef, minder afneemt als de geografische afstand toeneemt. Hierdoor bestaat deze hypothese uit twee delen, namelijk hypothese 3a en hypothese 3b. Onze verwachting bij hypothese 3a is dat het hebben van een oom met kapitaal zal leiden tot een hogere beroepsstatus van zijn neef. Bovendien verwachten wij bij hypothese 3b, dat de invloed van de geografische afstand op de invloed van de beroepsstatus van een oom, minder groot is als deze over kapitaal beschikt.

4.3.1 Hypothese 3a

Hypothese 3 is: hoe meer kapitaal een oom bezit, hoe hoger de beroepsstatus van zijn neef is. De metingen voor oom 1, 2 en 3 vinden allen een significant positief verband (Oom 1: $B=1,037$; $p \leq 0,000$, Oom 2: $B=1,102$; $p \leq 0,000$ en Oom 3: $B=1,056$; $p \leq 0,05$). Dit betekent dat als een oom over kapitaal beschikt de beroepsstatus van de neef gemiddeld respectievelijk 1,037; 1,102 of 1,056 punten toeneemt. Kapitaal is gecodeerd als een dummyvariabele. In dit onderzoek is dus gekeken of de oom relatief veel kapitaal bezit of niet. Dit leidt er dan ook toe dat dit effect anders geïnterpreteerd moet worden, in vergelijking met de interpretatie van de effecten van de andere hypothesen. De B-waarde is dus een vaststaand gemiddeld effect wat niet kan oplopen als bij de andere hypothesen, waar de B-waarde gaat over continue variabelen.

De toegenomen verklaarde variantie van het model bij deze hypothese, vergeleken met de gevonden verklaarde variantie bij hypothese 1, is voor de ooms respectievelijk 0,3%; 0,2% of 0,1%. Dit betekent dat een zeer klein deel van de variantie van de beroepsstatus van de neef wordt verklaard door het feit of een oom over relatief veel kapitaal beschikt. De verklarende kracht van het model is dus relatief zeer zwak.

De resultaten bevestigen echter wel de hypothese. Hoe meer kapitaal een oom bezit, hoe hoger de beroepsstatus van zijn neef.

Tabel 4, Hypothese 3a

	B (Oom 1)	Std. Deviatie	B (Oom 2)	Std. Deviatie	B (Oom 3)	Std. Deviatie
Constante	14,687***	,170	14,682***	,170	14,662***	,169
Kapitaalbezit oom	1,037***	,203	1,102***	,245	1,056*	,375
Aantal broers en zussen	-,458***	,015	-,459***	,015	-,458***	,015
Leeftijd bij het trouwen	,221***	,008	,222***	,008	,222***	,008
Aantal ooms en tantes	-,102***	,015	-,101***	,015	-,100***	,015
Kapitaalbezit vader	-2,158***	,084	-2,186***	,083	-2,168***	,083
Kapitaalbezit grootvader	-,710***	,085	-,702***	,084	-,731***	,084
Beroepsstatus vader	,539***	,003	,539***	,003	,539***	,003
Beroepsstatus grootvader	,181***	,004	,182***	,004	,182***	,004
R-kwadraat	,327		,327		,327	
Verklaarde variantie	32,7%		32,7%		32,7%	
R-kwadraat zonder controlevariabelen	,003		,002		,001	
Verklaarde variantie zonder controlevariabelen	0,03%		0,02%		0,01%	

***= $p \leq 000$; **= $p \leq 005$; *= $p \leq 05$

4.3.2 Resultaten hypothese 3b

Hypothese 3b luidt: hoe meer kapitaal een oom bezit, hoe minder de invloed van zijn beroepsstatus op de beroepsstatus van zijn neef daalt, naarmate de geografische afstand tussen de oom en neef groter wordt. De metingen voor oom 1, 2 en 3 vinden geen significant verband met het drievoudige interactievariabele. De waarden zijn allen relatief klein en niet significant (Oom 1: $B=,024$; Oom 2: $B=,020$; Oom 3: $B=-,003$; $p>,05$). De hypothese wordt aan de hand van deze resultaten weerlegd.

Tabel 5, Hypothese 3b

	B (Oom 1)	Std. Deviatie	B (Oom 2)	Std. Deviatie	B (Oom 3)	Std. Deviatie
Constante	10,652***	,391	10,477***	,518	9,317***	,773
Interactievariabele (status oom x kapitaalbezit oom x geo. afstand)	,024	,017	,020	,020	-,003	,034
Interactievariabele (status oom x kapitaalbezit oom)	-,132***	,037	-,064	,044	-,006	,078
Interactievariabele (status oom x geo. afstand)	-,014***	,003	-,014**	,005	-,021**	,007
Interactievariabele (kapitaalbezit oom x geo. afstand)	-1,171	1,031	-1,017	1,256	1,127	2,075
Kapitaalbezit oom	7,071**	2,246	3,356	2,719	-2,009	4,765
Beroepsstatus oom	,152***	,008	,140***	,011	,148***	,016
Geografische afstand tussen oom en neef	1,187***	,160	1,217***	,214	1,520***	,334
Aantal broers en zussen	-,435***	,022	-,415***	,029	-,364***	,041
Leeftijd bij het trouwen	,208***	,012	,217***	,015	,200***	,023
Aantal ooms en tantes	-,070**	,024	-,089**	,034	-,149**	,053
Kapitaalbezit vader	-1,891***	,125	-1,819***	,166	-2,137***	,238
Kapitaalbezit grootvader	-,744***	,127	-,662***	,168	-,620*	,243
Beroepsstatus vader	,494***	,005	,506***	,007	,535***	,010
Beroepsstatus grootvader	,140***	,006	,140***	,008	,136***	,012
R-kwadraat	,325		,331		,342	
Verklaarde variantie	32,5%		33,1%		34,2%	
R-kwadraat zonder controlevariabelen	,127		,123		,118	
Verklaarde variantie zonder controlevariabelen	12,7%		12,3%		11,8%	

***= $p \leq 000$; **= $p \leq 005$; *= $p \leq 05$

4.4 Resultaten hypothese 4

Hypothese 4 is: hoe meer eigen kinderen een oom heeft, hoe lager de invloed van zijn beroepsstatus is op de beroepsstatus van zijn neef. Met deze hypothese willen we meten wat voor effect het aantal eigen kinderen van de oom heeft op de positieve invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van zijn neef, die gevonden is bij hypothese 1. Onze verwachting is dat een toenemend aantal eigen kinderen van de oom, de invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van zijn neef zal verkleinen. De metingen voor oom 1,2 en 3 vinden geen significant verband met de interactie tussen het aantal eigen kinderen van de oom en de invloed van zijn beroepsstatus op de beroepsstatus van zijn neef (Oom 1: $B = ,004$; Oom 2: $B = ,004$; Oom 3: $B = ,002$; $p > ,05$). Het toevoegen van het aantal kinderen van de oom heeft als gevolg een grotere verklaarde variantie van 0,1% ten opzichte van de verklaarde variantie bij hypothese 1. Deze toegenomen waarden van verklaarde variantie zijn hetzelfde voor alle drie de ooms.

De hypothese wordt aan de hand van deze resultaten weerlegd. Dit impliceert dat er geen bewijs is gevonden voor een verband tussen het aantal kinderen van de oom op zijn invloed van zijn beroepsstatus op de beroepsstatus van de neef.

Tabel 6, Hypothese 4

	B (Oom 1)	Std. Deviatie	B (Oom 2)	Std. Deviatie	B (Oom 3)	Std. Deviatie
Constante	12,483***	,453	12,909***	,591	11,447***	,881
Interactievariabele (status oom x eigen kinderen oom)	-,004	,002	,004	,003	-,002	,005
Aantal eigen kinderen oom	,011	,114	-,214	,149	,015	,217
Beroepsstatus oom	,129***	,009	,101***	,011	,112***	,017
Aantal broers en zussen	-,435***	,022	-,420***	,029	-,370***	,041
Leeftijd bij het trouwen	,220***	,012	,229***	,015	,213***	,022
Aantal ooms en tantes	-,047*	,024	-,073*	,034	-,112*	,052
Kapitaalbezit vader	-2,048***	,124	-1,954***	,164	-2,272***	,234
Kapitaalbezit grootvader	-,671***	,126	-,648***	,167	-,525	,240
Beroepsstatus vader	,503***	,005	,513***	,007	,545***	,010
Beroepsstatus grootvader	,141***	,006	,139***	,008	,136***	,012
R-kwadraat	,321		,325		,336	
Verklaarde variantie	32,1%		32,5%		33,6%	
R-kwadraat zonder controlevariabelen	,113		,110		,101	
Verklaarde variantie zonder controlevariabelen	11,3%		11,0%		10,1%	

***= $p \leq 000$; **= $p \leq 005$; *= $p \leq 05$

5. Conclusie

De hoofdvraag van dit onderzoek is: had de beroepsstatus van de oom een verband met de beroepsstatus van zijn neef in de 19^e eeuw van Nederland? Daarnaast wilden we de mechanismen aan de oorsprong van dit verband achterhalen, zoals de sociale interactie tussen de oom en de neef, het kapitaalbezit van de oom en het aantal eigen kinderen van de oom.

De motivatie achter deze vragen komt voort uit het gebrek aan kennis over de invloed van de oom op de statusverwerving van zijn neef. Evenals de invloed van de rest van de uitgebreide familie, is de invloed van de oom op het proces van statusverwerving onderbelicht door de populaire aanname in onderzoek dat statusverwerving voldoende valt te verklaren vanuit de invloed van het nucleaire gezin. Deze aanname is gebaseerd op de mening dat de invloed van de uitgebreide familie vooral indirect verloopt via beïnvloeding van de ouders van een individu en dat de directe invloed van de uitgebreide familie te verwaarlozen valt. Recentelijk onderzoek geeft echter aanwijzingen dat een verklaring van statusoverdracht vanuit het nucleaire gezin, geen volledig beeld schetst van het volledige proces van statusoverdracht (Bengtson, 2001; Mare, 2011). Deze onderzoeken indiceren dat de invloed van de uitgebreide familie niet in dergelijke mate gedekt wordt door de invloed van het nucleaire gezin, dat onderzoek naar alleen het nucleaire gezin volstaat. Recentelijk zijn er dan ook een toenemend aantal onderzoeken naar de invloed van de uitgebreide familie op de statusverwerving geweest. Zo zijn er bijvoorbeeld een toenemend aantal onderzoeken geweest die de invloed van de grootvader op de statusverwerving van zijn kleinkinderen onderzoeken (Erola & Moisiso, 2007; Chan & Boliver, 2012). Voor de invloed van de andere leden van de uitgebreide familie op statusverwerving is echter nog minder onderzoek verricht dan naar grootvaders. Over de invloed van de oom op de statusverwerving van zijn neef is zo weinig bekend, dat deze bijna nergens omschreven wordt in bestaande literatuur. Eén van de weinige studies naar de invloed van ooms beschrijft de invloed van grootvaders, ooms en tantes op het behaalde opleidingsniveau (Loury, 2006). In dat onderzoek wordt verassend echter geen verband tussen beroepsstatus onderzocht. Er is dus veel ruimte voor onderzoek naar het verband tussen de beroepsstatus van de oom en de beroepsstatus van zijn neef.

Het Genlias-databestand geeft een unieke kans om dit verband te bestuderen, zoals hij was in de 19^e eeuw van Nederland. Doordat er zo weinig bekend is over de invloed van de oom op de statusverwerving van zijn neef, is het verleden een goed beginpunt. De eerste reden is dat wanneer begrepen wordt hoe deze invloed was in het verleden, deze kennis gemakkelijker aangevuld kan worden met onderzoek naar deze invloed in het heden.

Onderzoeken als deze creëren aangrijppunten voor toekomstig onderzoek en maken het mogelijk om vergelijkingen te maken met de invloed van de oom van toen en van nu. Nog een reden waarom de 19^e eeuw een aantrekkelijke context is voor dit onderzoek, is de familiestructuur van die tijd. Doordat de levensverwachting veel lager lag dan in het heden, waren de familieverhoudingen waarschijnlijk ook anders. De grootouders stierven eerder dan nu, waardoor ze niet de prominente rol in de familie bekleedden van het heden. De jongere generaties waren waarschijnlijk meer verantwoordelijk voor de familiesolidariteit. Dit vergroot de kans op een grotere invloed van andere familieleden, op een individu dan de invloed in het heden. Onderzoek naar een verband tussen de beroepsstatus van de oom en de beroepsstatus van zijn neef en de oorsprong van dit verband wordt hierdoor interessanter, omdat het verband wellicht sterker was dan in het heden.

Teruggrijpend op de hoofdvraag, heeft dit onderzoek succesvol aangetoond dat de beroepsstatus van de oom een positief direct verband had met de beroepsstatus van de neef in de 19^e van Nederland. Dit impliceert dat om statusoverdracht te verklaren, een verklaring vanuit het nucleaire gezin niet afdoende is. Om een nauwkeurig beeld van statusoverdracht te vormen, is het noodzakelijk een verklaring te zoeken die ook rekening houdt met de invloed van de uitgebreide familie.

Naast het vinden van een verband tussen de beroepsstatus van de oom en de beroepsstatus van zijn neef, hebben we drie mechanismen getoetst die dit verband kunnen verklaren. Het eerste mechanisme is dat een toenemende geografische afstand tussen de oom en zijn neef, de invloed van de oom op de beroepsstatus van zijn neef af laat nemen. Dit impliceert dat sociale interactie van belang is bij het verklaren van de invloed van de oom. Bij een grotere geografische afstand tussen de twee, zal sociale interactie minder vaak plaatsvinden en als resultaat hiervan de invloed van de oom op de beroepsstatus van zijn neef kleiner zijn. De onderzoeksresultaten tonen het belang aan van sociale interactie tussen de oom en de neef bij statusoverdracht van de oom op zijn neef. Dit houdt in dat sociale interactie tussen de oom en de neef dus een positieve invloed heeft op de invloed van de beroepsstatus van de oom op de beroepsstatus van de neef. Het tweede mechanisme is dat het kapitaalbezit van de oom leidt tot een hogere beroepsstatus van de neef. Het gaat hier om een direct verband van het kapitaalbezit van de oom op de beroepsstatus van de neef. Kapitaalbezit heeft echter een kleinere werking op de beroepsstatus van de neef dan sociale interactie een effect heeft op de invloed van de oom op de beroepsstatus van de neef. Ook zijn er geen aanwijzingen gevonden dat de negatieve invloed van de geografische afstand tussen de oom en de neef op de invloed van de beroepsstatus van de oom op die van zijn neef

kleiner is, als de oom relatief veel kapitaal bezit. Betreffende het derde mechanisme, is er geen verband gevonden tussen het aantal kinderen van de oom en de invloed van zijn beroepsstatus op de beroepsstatus van zijn neef.

Dit onderzoek bewijst dat er een positief direct verband was tussen de beroepsstatus van de oom en de beroepsstatus van zijn neef in de 19^e eeuw van Nederland. De oom had dus een invloed op de statusverwerving van zijn neef. Bovendien zijn er enkele mechanismen aan de grondslag van dit verband gevonden, waaruit blijkt dat de mate van sociale interactie tussen de oom en zijn neef van een groter belang was dan het kapitaalbezit van de oom. Beiden speelden echter een rol bij de totstandkoming van dit verband.

6. Discussie

In dit hoofdstuk reflecteren we op ons eigen onderzoek en beschrijven we hoe dit onderzoek in relatie staat met bestaand onderzoek. Ook zullen we punten bespreken waar vervolgonderzoek rekening mee moet houden.

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van het GENLIAS-databestand (versie 2007_03). Dit databestand bevat informatie over de gehuwde populatie uit de 19^e eeuw van Nederland. Met dit uitgebreide databestand hebben we een totaal van 178,908 ooms geanalyseerd. Dit vormt een sterk fundament voor dit onderzoek. Door de verbindingsprocedure, die familieleden aan elkaar koppelt, kan de invloed van zowel de uitgebreide familie als de invloed van het nucleaire gezin op statusverwerving onderzocht worden. Dit heeft het mogelijk gemaakt om de invloed van de uitgebreide familie en in het bijzonder die van de oom op het statusverwervingsproces te analyseren. Hierdoor hebben we bewijs kunnen vinden dat statusoverdracht niet volledig valt te verklaren vanuit het nucleaire gezin, maar dat er ook rekening met de directe invloed van de uitgebreide familie moet worden gehouden voor een nauwkeurige omschrijving van dit proces.

Dit onderzoek is vernieuwend. Er zijn al onderzoeken gedaan naar de rol van de uitgebreide familie in het statusverwervingsproces (Mare, 2011; Chan & Boliver, 2012). Deze onderzoeken zijn echter zeldzaam en onderzoeken niet de directe invloed van de oom op de beroepsstatus van zijn neef. Dit onderzoek onderscheidt zich echter van deze onderzoeken, doordat het de invloed van de oom op de beroepsstatus van zijn neef aantoonst en tevens aanwijzingen vindt voor de mechanismen achter deze invloed.

Ondanks dat dit onderzoek met zorgvuldigheid is uitgevoerd, is er ook ruimte voor verbetering. Ten eerste zou het kapitaalbezit van de oom op een andere manier geoperationaliseerd kunnen worden. De operationalisering van het kapitaalbezit van de oom is in dit onderzoek gedaan door ooms die eigenaar van een bedrijf of in een vennootschap werkzaam waren te classificeren als een oom met een hoge mate van kapitaal. Een eigenaar heeft immers de beschikking over relatief veel fysiek kapitaal, zoals een winkel. Deze operationalisering kan in vervolgonderzoek verbeterd worden door kapitaalbezit te operationaliseren met meer beroepen of met data die kapitaalbezit direct meet. Vervolgonderzoek wat zich richt op het heden zou dit kunnen doen door gebruik te maken van gegevens van onderzoeksbureaus. Ten tweede was het opleidingsniveau van de populatie niet beschikbaar in het databestand. Het is ook niet realistisch om te verwachten dat deze gegevens over de betreffende tijdsperiode tot je beschikking zijn, want toen was het

opleidingssysteem een stuk minder goed georganiseerd dan in het heden. Een meevaller is dat de beroepsstatus voor een groot deel de invloed van het opleidingsniveau op de beroepsstatus dekt en je zou kunnen beargumenteren dat opleidingsniveau in de 19^e eeuw van Nederland sowieso minder relevant was. Toch zou toevoeging van deze factor een nog meer nauwkeurige meting van statusoverdracht opleveren. Vervolgonderzoek zou data kunnen gebruiken waarin het opleidingsniveau van de populatie wel beschikbaar is, ook al is deze lastig te verkrijgen over de 19^e eeuw van Nederland. Vervolgonderzoek wat zich richt op het heden zou deze data gemakkelijker kunnen verkrijgen, bijvoorbeeld door middel van enquêtes of gegevens van bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek. Ten derde is in dit onderzoek geen rekening gehouden met de wederzijdse invloed van de beroepsstatus tussen de vaders en de ooms. Als zij verwanten zijn en in mindere mate wanneer zij dit niet zijn, beïnvloeden ze elkaars statusverwerving, doordat ze elkaars attitudes, normen en waarden kunnen overnemen. In dit onderzoek is dit wel deels gedekt, door middel van het controleren voor de beroepsstatus van de grootvader en de vader van de neef, maar de oom heeft waarschijnlijk nog een indirecte invloed via de vader van zijn neef. Tegelijkertijd is het mogelijk dat de vader ook een indirecte invloed op zijn zoon uitoefent via de oom. Vervolgonderzoek zou deze indirecte invloed wel kunnen analyseren.

Ondanks dat het onderzoek secuur is uitgevoerd, staat het dus nog steeds open ter verbetering. De invloed van de oom op het statusverwervingsproces van zijn neef kan nog verder onderzocht worden. Zo kan de invloed van ooms op de status van hun neef in het heden onderzocht worden. Dit maakt het mogelijk om een historisch-comparatief onderzoek te doen naar mogelijke veranderingen van de invloed van de oom ten opzichte van zijn invloed in de 19^e eeuw van Nederland. Ook zou de invloed van tantes op hun neef onderzocht kunnen worden en in hoeverre deze verschilt van de invloed van ooms.

7. Literatuurlijst

- Allingham, J.D. (1967). "Class regression: an aspect of the social stratification process." *American Sociological Review*, 32:442–449.
- Beck, S. H. (1983). "The role of other family members in intergenerational occupation mobility." *Sociological Quarterly*, 24:273–285.
- Becker G.S. & N. Tomes. (1979). "An Equilibrium Theory of the Distribution of Income and Intergenerational Mobility". *Journal of Political Economy*, 87/6: 1153-1189.
- Becker, Gary S., Murphy, Kevin M. & Tamura, Robert. (1994). Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education. *The University of Chicago Press*, 323-350.
- Bengtson, Vern L. (2001). "Beyond the nuclear family: the increasing importance of multigenerational bonds." *Journal of Marriage and the Family* 63:1–16.
- Blau, Peter M. & Otis D. Duncan. (1967). *The American Occupational Structure*. New York: Wiley.
- Boliver, Vikki & Chan, Tak Wing. (2012). "Social Mobility over Three Generations: evidence from British cohort studies." *Oxford: University of Oxford*.
- Breen, Richard & Jan O. Jonsson. (2005). "Inequality of opportunity in comparative perspective: recent research on educational attainment and social mobility." *Annual Review of Sociology* 31:223–243.
- Dronkers, J. & Graaf P.M. de. (1995). Ouders en het onderwijs van hun kinderen. In J. Dronkers & W.C. Ultee (red.), *Verschuivende ongelijkheid in Nederland: Sociale gelaagdheid en mobiliteit* (pp. 46-66). Assen: Van Gorcum.
- Erola, Jani & Paso, Moisio. (2007). "Social Mobility over Three Generations in Finland, 1950-2000." *European Sociological Review*, vol. 23, no. 2, pp. 169–183.
- Ganzeboom, Harry B. G., Ruud Luijkx & Donald Treiman. (1989). "Intergenerational Class Mobility in Comparative Perspective." *Research in Stratification and Mobility* 8:3-84.
- Ganzeboom, Harry B. G., Donald J. Treiman & Wout C. Ultee. (1991). "Comparative intergenerational stratification research: three generations and beyond". *Annual Review of Sociology* 17:277–302.
- Kalmijn, M. (1998). Inter-marriage and Homogamy: Causes, Patterns, Trends. *Annual Review of Sociology*, 24: 395-421.
- Knippenberg, Hans & Ben De Pater. (2002). *De Eenwording van Nederland. Schaalvergroting en Integratie sinds 1800*. Nijmegen: SUN.

Lambert, Paul S., Richard L. Zijdeman, Marco H.D. van Leeuwen, Ineke Maas and Kenneth Prandy. (2013). "The Construction of HISCAM: A Stratification Scale Based on Social Interactions for Historical Comparative Research". *A Journal of Quantitative and Interdisciplinary History*, 46:2, 77-89.

Loury, Linda Datcher. (2006). "All in the Extended Family: Effects of Grandparents, Aunts, and Uncles on Educational Attainment." *The American Economic Review*, vol. 96, no. 2, pp. 275-278.

Mare, Robert D. (2011). "A multigenerational view of inequality." *Demography* 48: 1-23.

Van Poppel, Frans. (1992). Trouwen in Nederland. Een historisch-demografische studie van de 19de en vroeg-20ste eeuw. Den Haag: *Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut*, pp. 21-25.

Van Leeuwen, Marco H. D. & Maas, Ineke. (1997). Social Mobility in a Dutch Province, Utrecht 1850-1940. *Journal of Social History*, Vol. 30, No. 3 (Spring, 1997), pp. 619-644.

Van Leeuwen, Marco H.D., Ineke Maas & Andrew Miles. (2002). *HISCO: Historical International Standard Classification of Occupations*. Leuven: Leuven University Press.

Warren, John R. & Robert M. Hauser. (1997). "Social Stratification across Three Generations: New Evidence from the Wisconsin Longitudinal Study." *American Sociological Review*, vol. 62, pp. 561-572.